

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA SPOLEČENSKÝCH VĚD

Problémy sekt, náboženské sekty

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Tomáš Fantýš**

Vypracovala: **Nikola Majová**

České Budějovice 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně. A byly použity pouze prameny a literatura, která je uvedena v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Dále souhlasím s tím, aby stejnou elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Také souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, 27. června 2012

Nikola Majová

Poděkování

Tímto děkuji vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Tomáši Fantyšovi za jeho podněty, rady a odborné vedení bakalářské práce. Dále děkuji všem dobrovolníkům, kteří se zúčastnili mého dotazníkového šetření pro empirickou část bakalářské práce

OBSAH

I.	ÚVOD.....	7
II.	TEORETICKÁ ČÁST.....	8
1	CHARAKTERISTIKA NÁBOŽENSKÝCH SEKT 9	9
1.1	Definice pojmu sekta.....	9
1.2	Původ slova sekta.....	10
2	ROZDĚLENÍ SEKT.....	11
3	ZÁKLADNÍ RYSY SEKT.....	13
4	SYSTÉM HIERARCHIE SEKTY.....	15
4.1	Vůdce (guru).....	17
5	CHARAKTERISTIKA HLAVNÍCH SEKT PODLE.....	18
5.1	Hnutí vycházející z magie a okultismu.....	18
5.1.1	New Age.....	18
5.1.2	Satanismus.....	19
5.2	Sekty vycházející z náboženství Východu.....	20
5.2.1	Hnutí Hare Kršna.....	20
5.2.2	Bahá'í víra.....	21
5.2.3	Transcendentální meditace.....	22
5.3	Sekty vycházející psychoterapeutických koncepcí.....	23
5.3.1	Scientologická církev.....	23
5.4	Sekty vycházející z křesťanství.....	24
5.4.1	Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů.....	24
5.4.2	Rodina.....	25
5.4.3	Svědci Jehovovi.....	26
III.	PRAKTICKÁ ČÁST.....	29

6	CÍLE PRÁCE.....	29
6.1	Metodika práce	29
6.2	Analýza a interpretace dat	29
7	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	40
IV.	ZÁVĚR.....	41
V.	SEZNAM LITERATURY A INTERNETOVÝCH ZDROJŮ.....	43
VI.	SEZNAM GRAFŮ.....	44
VII.	PŘÍLOHA.....	46

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku náboženských sekt a jejich rozdělení. V teoretické části bakalářské práce je definován pojem sekta. Je zde rozebráno rozdělení sekt, systém hierarchie sekty, jsou zde zmapovány základní rysy sekt. A jsou charakterizovány jednotlivé typy sekt. Praktická část bakalářské práce je založena na vlastním empirickém výzkumu, jehož předmětem jsou členové náboženských sekt.

Klíčová slova: sekta, alternativní náboženství, náboženské hnutí, vůdce (guru)

ABSTRACT

This thesis is focussed on the issue of religious sects and their division. There is defined the concept of sect in the theoretical part of the thesis. Next point is division of sects, system of sect's hierarchy. This part treats the basic attributes of sects. There are profiles of separate sects-types. The practical part of thesis is based on the own empirical study, its object are the members of religious sects.

Keywords: sect, alternative religions, religious cause, leader (guru)

I. ÚVOD

Tato bakalářská práce je prací, která se zabývá sektami. Jejím hlavním cílem je vysvětlit pojem sekta, co tento pojem vlastně znamená, jak a na základě čeho se sekty rozdělují, jaké jsou jejich znaky a v neposlední řadě charakterizovat ty nejznámější sekty.

Toto téma jsem si vybrala hlavně proto, že náboženské sekty jsou zajímavým a zároveň složitým problémem dnešní doby. Dozvídáme se o nich hlavně díky spoustě nových informací, které se nacházejí na internetu nebo v nových publikacích. Spousta lidí i dnes nemá dostatečné množství informací o dané problematice. Tato práce tedy bude sloužit jako příručka k získání alespoň těch nejzákladnějších informací, které se dané problematiky týkají. Tyto informace jsou důležité proto, aby lidé nepodlehli nátlaku některé ze sekt. Čím vyšší informovanost lidí bude, tím bude nižší pravděpodobnost, že se lidé nechají sektou oklamat a zmanipulovat.

V bakalářské práci bylo čerpáno z publikací a literatury, jejichž obsah se zaměřuje na problematiku sekt a jejich charakteristiku. Hlavními autory, z kterých bylo čerpáno, jsou Ladislav Hora, Jean – Marie Abgrall, Hans – Otto Wiebeus, Antonio Luis Moyano, Jiří Tůma, Vojtěch Engelhart nebo Ivan Štampach. Dále byly využity některé internetové zdroje.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. První částí je část teoretická a druhou částí je část praktická. Jednotlivé části jsou dále děleny na kapitoly a podkapitoly.

První část, což je část teoretická, se zabývá tím, co je to sekta, její definicí, původem slova. Dále je rozebráno rozdělení jednotlivých sekt. Jsou vyjmenovány základní rysy sekt, popsán systém hierarchie sekty a v neposlední řadě jsou zde charakterizovány a popsány nejznámější sekty, které jsou rozděleny do čtyř skupin podle určitých znaků.

Druhá část, je část praktická. V této části bylo cílem získat informace, které se týkají náboženských sekt a to hlavně Svědků Jehovových, kteří se empirického výzkumu zúčastnili jako respondenti neboli dotazovaní. V této praktické části bylo využito kvantitativní šetření a to pomocí dotazníků. Dotazníky byly vyhodnoceny a okomentovány.

Bakalářská práce neobsahuje problematiku daného tématu v celé své šíři. Toto téma je velice obsáhlé a je složité proniknout a zahrnout všechny dané problémy, které se tohoto tématu týkají. Dalším důvodem byl omezený počet respondentů. Tento vzorek je částečně zkreslený, protože respondentů byl malý počet a všichni byli z kraje Vysočina. Proto byly pro tuto práci vybrány ty nejpodstatnější a nejdůležitější informace a fakta, která danou problematiku, co nejlépe přiblížily a popsaly.

II. TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA NÁBOŽENSKÝCH SEKT

Vymezení a ujasnění pojmu „sekta“ je v dnešní společnosti velkým problémem. Můžeme se setkat s částí společnosti, která se sekt zastává a obhajuje je a ta druhá část společnosti je bude chápat spíše negativně a bude je odsuzovat.

Mnoho lidí přesně neví, co to „sekta“ je. Jak „sektu“ poznají, jaké jsou její charakteristické rysy, jaké je typické chování jejich členů. Hlavním důvodem je malá informovanost ohledně problematiky náboženských sekt.

1.1 Definice pojmu sekta

Pojem „sekta“ nabývá různé obsahy, jinak na něj nahlíží lidé v běžném životě a jiný pohled mají různá náboženství. Významné změny v pojetí pojmu „sekta“ jsou spojené také s časem.

Definicí pojmu sekta je mnoho, proto je důležité vyčíst více definic pro lepší pochopení a porozumění pojmu „sekta“. Tyto definice jsou si podobné a žádným významným způsobem se od sebe neliší.

Slovník cizích slov definuje „sektu“ jako uzavřenou náboženskou nebo politickou skupinu. Další definicí podle slovníku říká, že „sekta“ je menší náboženská skupina, která se oddělila od církve nebo jiné větší náboženské společnosti. (Petračková a Kraus 1998: 682)

Abgrall definuje „sektu“ jako určitou skupinu lidí, která se odštěpila od celku, který byl původní. Dále ji můžeme chápat jako žáky mistra, který byl prohlášen za kacíře. (Abgrall 2000:11)

Podle Hory je „sekta“ skupina věřících, ti se určitým způsobem vydělili z občanské nebo církevní společnosti. Její členové vyjadřují kritické postoje vůči svým oponentům a to hlavně vůči církvím. Členové sekty se často izolují od společnosti a vytvářejí si svůj vlastní svět. (Hora 1995: 76) Hora dále říká, že „sekta“ je sdružení věřících, kteří se oddělují od církevní společnosti a důležité je, že překračují hranice oficiální církve. (Hora 1995: 78)

Wiebeus definuje „sektu“ jako organizaci, která se odštěpila od nějaké velké církve. Jako známé sekty uvádí adventisty, Svědky Jehovovi, kteří se sami zřekli křesťanských církví. Podle něj mají všechny sekty společné to, že oni vyznávají tu „pravou a nefalšovanou“ víru. Podle „sekt“ je víra velkých církví zfalšována. „Sekty“ často vykládají svaté knihy náboženství jako například Bibli nebo Korán. Podle členů sekt vykládají jen oni tyto spisy správně. (Wiebeus 2006: 16)

Moyano definuje „sektu“ jako skupinu lidí buď náboženského, nebo filosofického charakteru, tato skupina se vyčlenila z hlavního proudu, při svobodě vyznání by byla její existence zcela legitimní. V současné společnosti můžeme pod pojmem „sekta“ označit skupinu lidí, která své členy odtrhává od společenského prostředí. Můžeme se setkat také s pojmem „destruktivní sekta“, jedná se o skupinu s totalitárními rysy, tato skupina izoluje své členy od společnosti. Z velké části omezuje také jejich svobodu. Takováto sekta od svých stoupců vyžaduje naprostou oddanost či uctívání jiné osoby, využívá k tomu hlavně techniky manipulace, nátlaku. Vůdce takovéto sekty požaduje od svých stoupců také absolutní závislost a to i na úkor jejich rodinného či společenského postavení. Někteří autoři místo pojmu sekta raději používají termín „Nová náboženská hnutí“, toto pojmenování působí více neutrálně, označují seskupení, která odmítají církevní autority. Do Nových náboženských hnutí však nespádají „sekty“, které nejsou založeny na náboženských principech. (Moyano 2011: 24)

Z jednotlivých definic vyplývá, že se jedná o určitou skupinu lidí, která se nějakým způsobem liší od ostatní společnosti a do určité míry je uzavřená a izolovaná, většinou si tvoří svůj svět. Není však pravidlem, že se musí jednat o skupinu, která je pro společnost nebezpečná. S tím souvisí také rozdělení sekt, které bude uvedené v následující kapitole.

1.2 Původ slova sekta

Podle Štampacha se slovo „sekta“ do evropských jazyků přešlo z latinského slova *secta*. Což znamená něco odseknutého nebo odříznutého. Původní význam slova *secta* však mohl souviset také se slovem *sequor*, což v překladu znamená následovat

a to hlavně ve smyslu skupiny, která následuje nějaké učení nebo učitele. (Štampach 2010: 206)

Abgrall se ve své definici původu mírně odchyľuje od Štampacha. Podle Abgralla slovo „sekta“ pochází také z latiny, ale je odvozeno od slova *sequia*, což v překladu znamená následovat. Žák dané sekty se dostává do postavení stoupence, který dosáhl určitého cíle – z latinského slova *adeptus*, v překladu znamená dosáhnuvší. Žák následuje svého mistra a do určité míry se odštěpuje a izoluje od dané společnosti, stává se sektářem. (Abgrall, 1999: 11).

2 ROZDĚLENÍ SEKT

Stejně jako definice pojmu sekta ani jejich rozdělení, členění nebo typologie není úplně jednoznačná. Sekty můžeme třídít podle náboženských a kulturních prvků různého původu nebo podle nejvýraznějších tendencí a zaměření daných sekt. Při rozdělení sekt se jedná spíše o orientační schéma, všechny sekty nelze vždy přesně zařadit.

Český autor P. Remeš dělí sekty do čtyř skupin. Jako první uvádí sekty, které vycházejí z okultismu a magie. Do této kategorie můžeme zařadit New Age, ale také satanismus. Další skupinou jsou sekty, které vycházejí z náboženství Východu. Třetí skupinou jsou sekty, které vycházejí z psychoterapeutických koncepcí. Vedle scientologie jsou sem řazeny také skupiny holotropní terapie. Jako poslední je skupina, která vychází z křesťanství a to hned několika způsoby. Patří sem sekty, které mají křesťanské pozadí (Mormoni, Moonova sekta), dále sekty, které jsou sice nekřesťanské, ale jsou biblické (Svědci Jehovovi) a v neposlední řadě sekty, které jsou zcela křesťanské, řadí se sem například, sbor Ježíš přijde nebo Voda života. Všechny sekty zařadit do určité skupiny či kategorie nelze, hranice mezi těmito kategoriemi nejsou přísně stanoveny, proto může docházet k tomu, že určitou sektu můžeme zařadit do více kategorií a podobně.

Jako další bude uvedeno členění, které vychází z publikace „Víra a vyznání“. Pro toto členění jsou stanoveny čtyři hlavní skupiny stejně jako pro členění první. Do první skupiny se řadí sekty sebezdokonalovací. Tyto sekty usilují hlavně

o sebepoznání a sebezdokonalení osobnosti, řadí se sem scientologie. Další kategorií jsou východní skupiny, které vycházejí z mystického učení orientální filosofie a náboženství. Jako třetí jsou uvedeny sjednocovací skupiny, mezi něž patří například Moonova církev sjednocení. A jako poslední čtvrtá skupina jsou sekty, které vycházejí z křesťanství, některé z nich však už nelze nazvat křesťanskými, patří sem například Rodina lásky nebo Cesta. (Hora 1995: 107)

Pokud srovnáme tyto dvě typologie, najdeme zde malé odchylky. V obou typologiích se setkáváme s kategoriemi, které vycházejí z křesťanství a z náboženství Východu. Další dvě kategorie se zde liší.

Následující členění je podle mnohých sociologů a vykladačů nejklassičtější členěním a vychází z náboženských počátků jednotlivých skupin. Jako první uvádí sekty, které se dovolávají Bible a jsou inspirovány židovsko-křesťanskou tradicí (Svědci Jehovovi, Mormoni, Světová církev Boží), za druhé jsou to sekty, které se opírají o interpretace hinduismu, buddhismu a islámu, jedná se tedy o sekty s orientální inspirací, jejich praktiky se soustřeďují na vyhledávání mystické extáze, jsou organizované kolem mistra, který je pro ně držitelem nejvyššího vědění. A jako poslední jsou to sekty, které svůj původ odvozují od praktik Orientu a západního světa, jedná se o sekty s gnostickou inspirací, tyto sekty žijí z alchymie, esoterismu a astrologie a ty novější také z mýtu mimozemšťanů, numerologie a podobně. Tyto sekty nekáží skutečnost, která je zjevená, ale objev dosahovaný studiem a vynakládaným úsilím. (Abgrall, 1999:23)

Pokud srovnáme tuto a předešlé typologie, prvním viditelným rozdílem je, že Abgrall svoji typologii rozděluje pouze do třech kategorií. Jednotlivé kategorie jsou však podobné. Ve všech třech typologiích jsou uvedeny sekty, které vycházejí z křesťanství, dále je ve všech typologiích společná kategorie, která má své kořeny ve Východním náboženství. Další kategorie se liší. Z čehož vyplývá, že zařazení jednotlivých sekt nikdy nebude jednoznačné.

V dalších kapitolách budeme vycházet a používat členění, které používá český autor P. Remeš.

3 ZÁKLADNÍ RYSY SEKT

Základních rysů a znaků, které jsou typické pro sekty, je hned několik. Díky těmto typickým znakům může i laik poznat, zda se jedná o sektu či nikoli. Už z první kapitoly, kde byl charakterizován pojem sekta, můžeme určit ty nejzákladnější znaky. Z definic vyplývá, že mezi základní rysy patří uzavřenost od okolní společnosti, izolovanost, určitá revolta proti společnosti a církvím, nesouhlas s ostatními lidmi.

Dále v této kapitole bude uveden výčet základních rysů sekt. Díky těmto znakům můžeme sekty poznávat a charakterizovat. Jedná se o tyto znaky:

- Izolovanost

Mezi typické rysy sektářského života patří jeho izolovanost a relativní uzavřenost od společnosti. Lidé, kteří jsou součástí takové skupiny, zaujmají ke společnosti kritický postoj. Tato tendence je specifická hlavně pro sekty v jejich počáteční fázi vývoje. Sekta si uvědomuje, že složky, které se v její věrouce objevují, jsou většinou v rozporu s okolím a tím jsou často zpochybňovány. Z čehož vyplývá, že se sekta separuje a odděluje. (Hora 1995: 97)

- Autoritářství

Dalším typickým znakem je autoritářství. V čele sekty stojí její vůdce, stoupenci jsou mu oddáni a věrni. Poskytuje jim jistotu a určitou orientaci. Členové jakékoli výklady „pravdy“ svého vůdce nezpochybňují a ujišťují ho, že jeho schopnosti jsou mimořádné a ojedinělé. Jasný důkaz jejich důležitosti je vidět na jejich titulech: Apoštol (Jan Robert Stevens z Církve živého slova), Dokonalý mistr (Guru Mahárádž Dží z Misie božského světla) a podobně. (Tůma 2011: 38)

- Pocit výlučnosti

Určité vydělení a osamostatnění u členů sekt nadále posiluje pocit výlučnosti a tím stoupá její sebevědomí. Sekta, která si je jista o oprávněnosti své cesty a tím, že ona je právě ta, která je předurčena spasit svět, vyvozuje z toho závěr, že musí prolomit izolaci mezi ní a společností. Musí zrušit hranice původní ghettizace a co je nejdůležitější rozšiřovat řady svých stoupců a členů. (Hora 1995). Jedinou pravdu má právě ta sekta, jejímž je člověk členem a opuštěním dané skupiny riskuje své spasení. (Tůma 2011: 39)

Často se u sekt objevuje úsilí o legalizaci. Jejich úsilí o oficiální uznání společností a chtějí získat plnoprávné postavení vedle etablovaných církví. Často proto předkládají vypracované projekty, kde sebe považují za sjednotitele a záchranáře křesťanství, kultury a vůbec celého světa a lidstva. (Hora 1995, 85)

- Opoziční postavení

Opoziční postavení je viditelné hlavně v tom, že vyznání a hodnoty dané sektářské skupiny jsou v rozporu s hodnotami a vyznáním převládající skupiny. (Tůmy 2011: 39) Opoziční postavení se v průběhu času zpřesňuje a vyhraňuje. Nejzjevnější jsou kritické výhrady a protesty v počátcích formování sektářského seskupení. Zde může být vyjádřena také ideová destrukce stávajícího systému. U některých sekt může dojít k tomu, že se vzdají komunikace se svým okolím, vzdají se reformačních projektů a trvají jen na své výlučnosti a nechutí jakkoli se angažovat ve světě. (Hora 1995: 98)

S opozičním postavením se můžeme setkat například u Scientologické církve, která neustále podniká série útoků na vládu. Domnívají se, že je vládní agentury pronásledují. Právě tento znak může být velmi přitažlivý pro mladé lidi, protože členové nových náboženských hnutí mají pocit svobody. (Tůma 2011: 40)

- Dodržování pravidel

U členů sektářské skupiny se předpokládá bezpodmínečná poslušnost, vůdce skupiny požaduje po svých členech absolutní podřízenost a dodržování všech zavedených pravidel. V některých sektách nejsou výjimkou sankce a tvrdé postihy za neposlušnost členů (Hora 1995: 100). Nejvyšším trestem pro jedince, který nedodržuje daná pravidla je vyhoštění ze skupiny. Nová náboženská hnutí, která patří mezi ty extrémnější, se svými členy manipulují pomocí zastrašování. Členům bývá vyhrožováno například tím, že pokud by skupinu někdy opustili, stane se jim samotným nebo jejich rodině či přátelům něco hrozného. (Tůma 2011: 40)

- Nesvobodné myšlení

V jednotlivých sektách často nevládne svobodné myšlení a rozhodování jejich členů. Lidem, kteří nejsou součástí sekty, mohou připadat její členové jako „naprogramovaní“, jako lidé, kteří nemají svůj vlastní názor, svůj vlastní úsudek. Nejsou schopni pohledět na cokoli, co se týká jejich skupiny, s určitým nadhledem nebo odstupem. Samotní členové si však myslí, že jsou naprosto svobodní, stejně jako jejich rozhodování. Pro okolní svět je však jasně viditelné, jak jsou jednotliví

členové sekt zmanipulování a ovládní vedením sekty. (charlijen.net, 2004, online cit. 12. února 2012)

- Etické rozměry

Důležitou roli hrají také etické rozměry jednotlivých sekt. Nová náboženská hnutí kladou velký důraz na pocity a emoce jedince. Pocity a emoce hrají významnou roli hlavně v životě mnoha mladých lidí, pocit štěstí je pro ně často na prvním místě, tento pocit jsou často ochotni získat i díky užívání drog např. extáze. (Tůma 2011: 42). Některé soudobé sekty přislíbí svým členům rodinnou a bratrskou družnost. Pro mnoho lidí je to výzvou začít nový život v „zachráněné rodině“, mohou si zde uspokojit všechny své zájmy, dostane se jim tu pocitu bezpečí, intimity, důvěry a sebejistoty. Příkladem je jedna mládežnická sekty, která přijala název Rodina lásky (Hora 1995: 101).

- Přijímání informací

Veškeré informace o skupině bývají šířeny z jednoho centra a to hlavně vlivem koncentrace moci, která připadá jedné osobě. Sektářské skupiny svým členům velmi silně nedoporučují sledování televize, poslouchání rádia, četbu novin, časopisů či knih, které neprošly schválením těch, kteří stojí v hierarchii skupiny výše než oni. Takovéto přijímání informací může být chápáno jako nebezpečné nebo také jako ztráta času.

4 SYSTÉM HIERARCHIE SEKTY

Pro sektu je její rozvrstvení členů velmi důležité. Jsou přísně organizovány a nejčastější strukturou je organizování shora dolů. Vůbec nejdůležitější osobou je vůdce, který řídí celou sektu, její fungování a vůbec celou organizaci, členové sekty jsou na něm závislí a častou jsou mu absolutně oddáni. Vůdce tedy stojí v pyramidě nejvýše.

Sekta vzniká a rozvíjí se kolem svého vůdce (guru), pod jeho vlivem získává své další stoupence a členy. Svě řady zvětšuje tzv. efektem sněhové koule. Jednotliví členové nemají stejný status, jejich vztahy s guruem jsou různé. Jedince můžeme rozdělit do dvou skupin a to na nevědomé oběti manipulace a vědomé manipulátory.

Bez ohledu na status jedince je místo nevědomých obětí manipulace stejné, výjimkou je pouze vedoucí skupiny, který působí jako prostředník mezi základnou a vrcholkem. Naopak vědomí manipulátoři se strukturují do pyramidy (Abgrall 1999, 50).

Stoupenci dané sekty jsou tedy podřízeni svému vůdci, tato poslušnost a podřízenost však není chápána jako omezení. Je chápána spíše jako úleva. Poslušnost zbavuje členy břemena rozhodování a odpovědnosti za nesprávné rozhodování. Odpovědnost za členy dané sektářské skupiny nese jejich vůdce (charlijen.net, čl. Phdr Zdeněk Vojtíšek, 2004, cit. 5. května 2012)

Jednotlivé struktury sekt jsou charakterizovány takto:

- Pyramidová struktura

Tato struktura je typická pro sekty donucovací. Mezi vrcholkem a základnou sekty, neboli mezi novými členy a vůdcem můžeme sledovat dvě tendence a to vzestupnou tendenci výsad nebo sestupnou tendenci donucování. Informace jedinec získává pouze prostřednictvím přímého nadřízeného. Postup na pyramidě je velmi zdoluhavý a pomalý proces a jedinec postupuje stupeň po stupni. Tento systém udržuje jedince pod stálým tlakem. Nefunguje zde žádná komunikace, informace jsou zde tříděny buď gnuem nebo jednotlivými mezistupni. (Abgrall 1999: 63)

- Struktura pavučiny

V této struktuře se proplétá několik pyramidových struktur. Jednotlivé pyramidové struktury mají různé funkce. U jednotlivých členů může dojít k tomu, že v jedné pyramidě budou postupovat a v druhé stagnovat. Příkladem této skupiny je scientologie. (Abgrall 1999: 64)

- Struktura hvězdy

Tato struktura připomíná kolo bicyklu, kde guru znázorňuje střed a jeho stoupenci jsou obvodem kruhu. Komunikace zde funguje oboustranně a to ze středu do periferie a naopak. Tato struktura je typická pro začínající sekty nebo sekty, které se rozvíjejí pomalu. Může se stát, že taková skupina může být vybudována na určitém stupni pyramidy. U velkých a rychle se rozvíjejících sekt se s touto strukturou nepotkáme, protože neumožňuje absolutní kontrolu moci. (Abgrall 1999: 66)

- Sférická struktura

Struktura je typická spíše pro katarzní skupiny než pro systémy donucovací. Tato struktura je zvláštní tím, že nijak neumožňuje kontrolu celé skupiny. Dochází zde tedy k emočním a vztahovým výměnám, které zde zabírají určitý prostor. Struktura s sebou nese riziko nestability. (Abgrall 1999: 66)

Jak můžeme vidět výše, jednotlivé sekty mohou mít různé struktury. Záleží na různých faktorech, jak je skupina velká, tedy kolik má členů a jak své členy získává. Společné však jednotlivé struktury mají to, že v jejich čele stojí guru. To je hlavní organizátor celého fungování jednotlivých struktur.

4.1 Vůdce (guru)

Termín guru vznikl ze slova sanskrtského původu, které znamená „ctihodný“. Jako duchovní učitel je označován v bráhmanském náboženství. Tato osobnost je svou podstatou a svým původem postavena nad kasty vajsjů (řemeslníci, obchodníci, rolníci) a kšatrijů (válečníci). Guru učí a přivádí na cestu božího vědění. (Abgrall 1999: 45)

Vůdce, který vystoupí při založení sekty, musí být charismatická osobnost. Jeho schopnosti jsou také organizátorské, koncepční, intelektuálové a podobně. Charisma vůdců a zakladatelů sekt je velice důležité (Hora 1995: 81)

Výroky vůdce, gurma bývají považovány za závazné a nezpochybnitelné. Těmto lidem bývají často připisovány božské atributy. Tito vůdci bývají autoritami ve všech možných otázkách a neponechávají prostor pro individuální rozhodování. Vůdce umožňuje členům sekty také pocity důležitosti a moci. Velkým lákadlem pro členy je příslušet k organizaci, která později bude vládnout nad tímto světem. (charlijen.net, 2004, online, cit. 6. března 2012)

Moyano se ve své knize také zabývá vůdcem sekty. Píše, že celý svět, který se týká sekty, se točí právě okolo její ikony, což je postava psychopatického vůdce. Tento vůdce je základním kamenem celé organizace. Sektářské skupiny figurují jako nástroj, který napomáhá uspokojit patologické potřeby jednoho či více jedinců. Tyto potřeby mohou pramenit z dětských traumat, které si sám vůdce uchoval do vyššího

věku, proto vůdce často touží po uznání a obdivu všech svých stoupců. Obraz vůdce často visí v budově sekty. Svým stoupcům je předkládán jako vzor. Tento vzor by měli následovat a řídit se jeho radami. Vůdce je charakterizován jako osoba obdařená přirozeným charismatem a je šířitelem jediné, absolutní pravdy. Sám vůdce se pokládá za střed celého světa, za vyšší moc, za něco výjimečného a je zde proto, aby vedl řady nových „vyvolených“. Mezi známé vůdce patří například Charles Manson – vůdce skupiny Rodina, Jim Jones – vůdce skupiny Chrám lidu, Swami Prabhupada – vůdce skupiny Hare Krišna, Sun Myung Moon – vůdce skupiny Církev sjednocení, L. Roland Hubbard – vůdce Scientologické církve. (Moyano 2011: 69).

Z definic různých autorů vyplývá, že vůdce neboli guru je výjimečná osobnost, bez které by žádná z náboženských skupin či sekt nefungovala. Je to neodmyslitelná součást každé sekty, jejíž stoupci k němu přihlížejí a je pro ně něco nadpozemského. Vůdce má ve svých rukou velkou moc ovládat své stoupence, kteří mu bezmezně věří. Názory vůdce nemusí být vždy správné, ale on i jeho stoupci je za správné považují.

5 CHARAKTERISTIKA HLAVNÍCH SEKT

Každá sekta a náboženské hnutí má svoji víru a své praktiky. Každá sekta z něčeho vychází a v něco věří, to jsou hlavní důvody rozdílů mezi jednotlivými sektami. Z předchozí kapitoly vychází, že pro všechny sekty je však společné to, že jejich základním kamenem je vůdce, ten je neodmyslitelnou součástí každé sekty. Při charakteristice jednotlivých sekt budeme vycházet z dělení sekt podle českého autora P. Remeše

5.1 Hnutí vycházející z magie a okultismu

5.1.1 New Age

Pojem Nový věk byl uveden Alice Baileyovou. Nový věk nelze popsat podle jednosměrných charakteristických znaků a to proto, že jde o heterogenní programy. (Hora 1999: 142) Toto hnutí vzniklo ve Spojených státech amerických a bylo podpořeno hlavně pádem velkých politických a náboženských systémů. Myšlení New Age neboli Nového věku téměř pokrývá dnešní ezotericko-filosoficko-náboženské pole. (Abgrall 1999: 25)

Jedná se o velmi široký a prudce se rozšiřující proud, který vytváří celkový a zásadní postoj ke skutečnosti. Nový věk reflektuje realitu postmoderního světa, který je charakteristický tím, že vyhrocuje všechny paradoxy kultury a to hlavně rozchod technologického myšlení („technověk“) s hodnotami duchovními, morálním a náboženskými. Hlavní principy Nového věku se nejdříve formulovaly v dílech přírodovědců. Nový věk bývá někdy brán jako univerzální náboženství nového typu. Snaží se navazovat na dosavadní náboženská vyznání a ty poté zdokonalovat. V souvislosti s příchodem nové epochy se hovoří o mesiášské osobnosti (Matria) nebo o síle Lucifera. Cílem Nového věku je odhalit božské síly člověka a tím se má dosáhnout k uzdravení celého světa. Pokud se tyto božské síly budou uvolňovat, bude nastolena totální svoboda. Významná funkce je zde připisována také feministickému hnutí. Vychází z představ, kdy v budoucnu budou vládnout ženy (Hora 1995: 143).

Nový věk je považován za shodný s érou, která začíná, když východ Slunce při jarní rovnodennosti opouští znamení Ryb a přesunuje se do znamení Vodnáře. Znamení Ryb je přisuzováno věku křesťanství. (Abgrall 1999: 26)

5.1.2 Satanismus

Satanismus nemá žádného svého zakladatele. Je charakteristický hlavně tím, je velice mnohotvárný. Jednotliví satanisté nemají moc společných znaků. Nemají žádnou společnou, posvátnou knihu, společného vůdce a často ani společnou víru v existenci satana. Jejich hlavním společným rysem je jejich vzdor a protest, který je symbolizován právě satanem. (charlijen.net, 2004, online, cit. 24. dubna 2012)

K rituálním formám náleží hlavně tzv. černá mše, dále spiritistické seance a obětní mystéria. (Hora: 1995, 203) Satan, hebrejsky znamená odpůrce. Ve Starém zákoně je satan popisován velmi obecně a to jako protivník, až později jsou satanovi připisováni poddaní, kterými jsou démoni. Démoni jsou popisováni jako potomci zakázaných sexuálních vztahů mezi anděly a lidmi. Tím se satan stává ztělesněním zla. A je protipólem k Bohu. Za zakladatele satanismu je ve 20. století považován Brit Aleister Crowley (1875 – 1947). Vyrostl v přísném křesťanském prostředí, proti kterému však začal brzy rebelovat. (Wiebeus: 2006, 215)

Crowley je považován za ideového vůdce satanismu. Jako vůdce přijal jméno „Velká šelma 666“. Jeho hlavním dílem je „Kniha zákonů“, která je považována za antibibli. V tomto díle bylo také formulováno základní heslo satanismu, které zní – „Dělej si, co chceš!“, dodatek k heslu je – „Rozdupávejte proklaté a slabé, tak to chce zákon silných!“. Satanismus není jednotným hnutím, existuje více druhů. Některé se prolínají s příbuznými směry např. s novopohanskými kulty, čarodějnickým ezoterismem. Některé satanské skupiny mají také svůj vlastní kalendář, ve kterém mají seznam svátků, oslav, liturgické předpisy obřadů, způsoby obětních aktů. Mezi satanistické symboly, kterými se jeho stoupenci ukazují na veřejnosti, patří obrácený, tzv. Neronův kříž, číslo 666, magická pěticípá hvězda, pozdrav „rohatou rukou“ a stylizovaný obraz kozla. Věkový průměr stoupců bývá velmi nízký, často jde i o nezletilé stoupence. (Hora: 1995, 205) Pokud jde o stoupence satanismu, může se jednat o skupiny stoupců i o samotné jedince, komunikace mezi nimi je tedy velmi složitá a často nemožná, proto je velmi těžkou odhadnout jejich počet.

5.2 Sekty vycházející z náboženství Východu

5.2.1 Hnutí Háre Kršna

Toto hnutí také bývá někdy nazýváno jako Mezinárodní společnost pro uvědomování si Kršny.

Oficiální název tohoto hnutí je Mezinárodní společnost pro vědomí Kršny – International Society for Krishna Consciousness (ISKCON). Toto hnutí se řadí k tzv. mládežnickým organizacím. V Evropě je přibližně 750 000 přívrženců. Hnutí Háre Kršna založil roku 1966 Bengálec, který se jmenoval A. C. Bhaktivédanta svámi Prabhupáda (1896 - 1977). Nejdůležitější knihou pro toto hnutí je Bhagavadgíta, jedná se o jednu z nejstarších a vůbec nejdůležitějších knih hinduismu. V této knize je zachyceno učení Kršny, lidské podoby boha Višnu. Pro hnutí je Kršna „nejvyšším osobním božstvím“. Stoupenci toho hnutí se musejí modlit minimálně šestnáctkrát denně, aby splynuli s Kršnou. Stoupenci dále musí dodržovat čtyři zásady, které přikazují nejíst masitou stravu, nepoužívat omamné látky, zakazují mimomanželskou sexualitu a hazardní hry. Sexuální život je dovolen pouze v manželství a to jen ve dnech, kdy je vysoká pravděpodobnost početí.

Hlavním důvodem je to, že pokud mají muži více pohlavních styků, ztrácejí sílu zplodit mužského potomka. Členové hnutí mají také přesně daný denní program. Den jim začíná ve tři hodiny a třicet minut, kdy absolvují studenou sprchu, dále následuje zpívání nebo vyslovování Kršnova jména tzv. chanty a den končí ve dvacet hodin třicet minut, kdy se chodí spát. Mezi tím se koná také chrámová služba a četba svatých spisů a nejdůležitější je seskupování finanční podpory pro organizaci. Toto schraňování probíhá veřejným nebo skrytým žebráním. Důležitou součástí toho je tzv. sankirtan, což je veřejný tanec a zpěv na podporu propagace hnutí. (Wiebeus: 2006, 138)

Stejně jako v hinduismu, buddhismu a džinismu patří mezi hlavní principy nauka o znovuzrození o tzv. reinkarnaci. Vychází se z toho, že podle činnosti ve svém životě člověk získá tělo nové v příštím životě. Z toho vyplývá, že duše je nesmrtelná a neustále se převtěluje. A spása člověka záleží na podmíněnosti, oddanosti a lásce ke Kršnovi. Díky objevování a uvědomování si Kršny člověk objevuje sám sebe, díky tomu se zbavuje utrpení. Základním požadavkem pro stoupence je bhakti, což je oddaná služba Kršnovi, který je „totožný se světem“, další božská vlastnost je tzv. Hara, což znamená „božská energie udržující sílu všeho života“. (Hora: 1995, 124)

Jak se dočteme výše, po stoupencích hnutí jsou vyžadována přesná pravidla a povinnosti. Musí se pravidelně modlit, neustále zpívat, je po nich požadována absolutní podřízenost guruovi neboli učiteli, tím klesá jejich nezájím o svět mimo skupinu. Tyto povinnosti nám ukazují jasné rysy sekt, které byly vyčteny ve třetí kapitole.

5.2.2 Bahá'í víra

Tato víra vznikla z islámu. Sama se chápe jako jakési završení buddhismu, hinduismu, křesťanství, židovství i islámu. Na celém světě existuje asi šest miliónů přívrženců této víry. Nejvyšší počet jich je v zemi jejího původu, kterou je Írán. Zakladatelem tohoto hnutí je Sajjid Alí Muhammad (1819 – 1850). Svými stoupenci je přezdíván Hazrat-i Bab, což znamená brána k vědění. On sám se považuje za mesiáše. Pro víru Bahá'í jsou charakteristické tyto výpovědi – Lidstvo musí být považováno za jeden celek. Víra musí být za jedno s vědou a rozumem. Všechna náboženství mají společný základ. Muž a žena mají stejná práva. Musí být dosaženo

světového míru. Toto společenstvo je vedeno celkem devíti muži jsou nazýváni „univerzálním domem spravedlnosti“, na zemské úrovni pracují „Národní duchovní rady“, těchto rad je celkem 165. Bohoslužby jsou podobné jako muslimské, konají se však jen třikrát denně. Svata místa najdeme v dnešním Izraeli. Stoupenec mají dále svůj vlastní kalendář, který má devatenáct měsíců a devatenáct dní. (Wiebeus: 2006, 106)

Tato víra má jedinečný administrativní řád. Bahá'í jsou následovníci Bahá'u'lláha. Víra dále považuje lidstvo za jednu velkou lidskou rodinu a důležité je ji sjednotit v jednu globální společnost. (bahai.cz, 2012, online, cit. 15. května 2012)

Dále v této víře nejsou profesionální kněží. Není uznáván celibát a neexistují zvláštní náboženské rituály, kromě setkávání komunit, které se společně modlí, rozjímají. Není důležité, na jakém místě to probíhá. Na různých vhodných místech zakládají stoupenec chrámy nebo různá meditační střediska. Znakem baháistických chrámů je to, že nemají zadní stěnu. To je znakem otevřené víry, která je otevřená pro celý svět. Chrámy jsou určeny k modlitbám, ty však také probíhají bez kněží. Chrámy nestojí samostatně, ale jsou obklopeny dalšími budovami, které slouží výchovné, dobročinné či společenské činnosti.

5.2.3 Transcendentální meditace

Zakladatelem je indický fyzik Mahesh Prasad Warma, který je známý jako Maharishi Mahesh Yogi. Tento zakladatel si za svůj cíl stanovil to, že bude po celém světě šířit transcendentální meditaci, jógickou techniku. Podle Yogi každá lidská duše hledá štěstí, kterého dosáhne pouze tehdy, pokud přesáhne, neboli transcenduje tři stavy vědomí, které jsou pro něj běžné. Jedná se o spánek, snění a bdělost, poté dosáhne duše čtvrtého stavu, kterým je stav blaženosti a čistého vědomí. V tomto stavu bude uvolněna tvořivá inteligence. Začátkem 70. let se Maharishi přesunuje od transcendentální meditace, kterou propagoval jako náboženskou techniku a více se zaměřuje na vědeckou terminologii. (charlijen.net, 2004, online cit. 17. Května 2012)

Toto hnutí má celkově asi dva milióny přívrženců. Podřízené organizace tomuto hnutí jsou: Iniciativa pro podporu mírumilovnosti, Mezinárodní meditační společnost, Společnost pro podporu transcendentální meditace, Mezinárodní

studentská meditační společnost, Weltplan Centre, Maharishiho institut pro Ájurvédu. Díky transcendentální meditaci se má duše osvobodit a stát se součástí nejvyšší božské síly. Hlavním cílem meditace je uvolnění a nárůst tvořivé energie. Díky transcendentální meditaci, kterou by provozovalo alespoň jedno procento obyvatelstva, by ve světě došlo k nastolení míru, snížila by se kriminalita, agresivita, dopravní nehody a ostatní negativní jevy by díky této meditaci mohly klesnout o dvacet až třicet procent. Tyto pozitivní důsledky meditace mohou být často nadhodnocovány. Transcendentální meditace může být také kritizována. A to hlavně z důvodu hrozby pro duševně nestabilní lidi. Tito lidé se na společnost obracejí, protože hledají v meditaci jakousi cestu odstranění všech svých potíží a problémů. Tito duševně nestabilní jedinci se však často mohou stát závislými na svých učitelích, problém je ten, že tito učitelé často nemají odborné vzdělání. (Wiebeus: 2006, 234)

5.3 Sekty vycházející psychoterapeutických koncepcí

5.3.1 Scientologická církev

Scientologická církev je chápána jako hlavní náboženská sekta. Tato sekta je považována za hodně nebezpečnou. Hlavním důvodem je, že se na ni lidé mohou stát závislí a to jak duševně, tak finančně. Podle odhadů má tato sekta patnáct až dvacet pět miliónů přívrženců. (Wiebeus: 2006, 256)

Vzniku této náboženské sekty předcházela objev takzvané nové psychoterapeutické metody, jedná se o vědy o duchovním zdraví, které jsou nazývány dianetika. Zakladatelem tohoto směru je Lafayette Ronald Hubbard (1911 – 1986). Jedna z jeho knih, které vydal, se měla stát základem nového směru jak v psychologii, medicíně, tak i v náboženství. Tato kniha se jmenuje „Dianetika“. Kniha obsahuje metody, které měly zvýšit duševní potenciál a probudit v lidech neobyčejné schopnosti, které byly doposud blokovány frustračními komplexy. V podstatě rozvíjí reinkarnační teorie. Podle této teorie duše putuje z jednoho těla (smrt) do těla druhého (při zrození). Duše si sebou bere zážitky a zkušenosti z minulých životů. Zde leží všechny příčiny problémů, které člověka tíží ve vztahu k sobě samému i k ostatním lidem. V učení scientologické církve se nacházejí hlavně prvky buddhismu –

rozpoznávání božství v sobě samém, odstranění božství, doprovázející lidský život, hinduismu – zmíněná reinkarnační teorie, gnose – sebeporozumění, ne tak viditelně jsou to prvky taoismu, mystiky a okultismu. (Hora: 1995,130)

Důležité je vysvětlit také, co slovo dianetika, znamená. Jedná se o umělé slovo, které má svůj původ v řečtině – „dianetikos“ = studium lidské mysli. Podle oficiálního scientologického výkladu znamená „věda o lidském duchu“. Slovo scientologie bylo vyvinuto jako doplněk právě ke slovu dianetika. Slovo scientologie se skládá ze dvou částí, první je latinského původu „scientia“ = vědění a druhá je řeckého původu „logos“ = učení o něčem, doslova tedy slovo znamená „učení o vědění. Dnes stojí v čele scientologické církve tři členové (předsednictvo). Velmi důležitou součástí pro scientologickou církev je „auditing“. Jedná se o sezení, které je podobné terapii. Někdy se může podobat až výslechu. Lidé vyhledávají „auditing“ z důvodu rady, kterou potřebují. Zkušení „auditoři“ jsou však schopni od lidí zjistit i velmi osobní a důvěrné informace, které bývají později použity proti účastníkům auditingu. Při „auditingu“ je používán tzv. e-metr. Samotnými vyznavači scientologie je považován za něco nadčasového. Ve skutečnosti se však jedná o jednoduchý technický přístroj, který zaznamenává odpor kůže.

Pro scientologickou církev je charakteristickým rysem její obchodnická píle, čímž se také liší od předchozích vyjmenovaných sekt. Svým přívržencům neustále vnucuje nové a nové kurzy, jejichž cena stoupá, dále se jedná o různé sezení, terapie a učební materiály. Nakonec je důležité zdůraznit, že se sami přívrženci považují za společenství věřících, tedy za církev. (Wiebeus: 2006, 260) Zde je vidět další ze znaků sekt. Sekta si nepřiznává, že se jedná o sektu.

5.4 Sekty vycházející z křesťanství

V této podkapitole budou nejvíce rozebráni Svědci Jehovovi, protože byly hlavním respondentem v dotazníkovém šetření v praktické části této práce.

5.4.1 Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů

Tato sekta bývá často nazývána mormony. Díky tomuto názvu veřejnost někdy nepřipouští jakékoli spojení s Ježíšem Kristem a jednoznačně jim připisuje sektářský charakter, který je podle ní znatelný na první pohled.

Zakladatelem tohoto hnutí je Joseph Smith (1805 – 1844) a posvátným textem je „Kniha Mormon“, někdy bývá nazývána „Svaté Písmo Páně pro západní polovinu země“. Tato kniha byla poprvé vydaná roku 1830. (Hora: 1995, 158)

Stoupenci této víry jsou přesvědčeni o tom, že existuje Bůh z masa a krve. Tento Bůh byl kdysi dávno také člověkem, ale díky tomu, že studoval zákony o kosmu, se z něj stal Bůh. Podle jejich myšlení se lidé také jednou stanou Bohy, ale pouze ti, kteří jsou mormoni. (Wiebeus: 2006, 65)

Toto hnutí má kolem 13 miliónů členů a téměř polovina z nich žije ve Spojených státech. Dochází k rychlému šíření a to díky takzvaným desátkům, což je deset procent z příjmu, které platí členové. Velmi důležitou součástí této víry je rodina. Mormoni na rodinu kladou velmi silný důraz. (cjkspd.blogspot.cz, 2010, online, cit 20. května 2012) Rozvod a potrat pokládají stoupenci za úplně nejhorší hříchy a cizoložství je hodnoceno stejně jako vražda. Dodržuje se tradice takzvaných rodinných večerů. Tyto večery měly sloužit k tomu, aby rodiče mohli komunikovat se svými dětmi, naučit je hodnotám a správnému chování. (Hora: 1965, 159)

5.4.2 Rodina

Od roku 1978 vystupovala tato mládežnická skupina pod názvem Děti Boží (Children of God). Ve své době byla pokládána za nejradikálnější odnož Jesus People, jednalo se o hnutí, které bylo rozšířené hlavně mezi hippies. Zakladatelem tohoto hnutí je David Brandt Berg (narozen 1918). K tomuto hnutí se přidávají hlavně mladí členové. Podle Berga je základem vytvořit boží království a pro tento účel zakládal mládežnické kolonie. Berg stanovil také tzv. „Revoluční pravidla“ podle nichž se měl člen kolonie ukončit vztah s veřejností, odpoutat se od rodiny, přátel a věnovat se pouze práci pro komunitu. Sami Děti boží se považují za následníky Ježíše Krista. Své učení Berg vydával v takzvaných „Moonových dopisech“, jedná se o soudobou podobu epištol. Postupem času v těchto dopisech začala převažovat tematika sexuální. Tato tematika postupem času dominovala a stala se hlavní osou sektářského života v koloniích. (Hora: 1995, 137) Oproti předchozí sektě, pro kterou byla rodina základ, tato sekta rodinu odsuzuje.

5.4.3 Svědci Jehovovi

Pokud hovoříme o této sektě, u nás i vždy stavíme na první místo v jednotlivých sektářských společnostech. Působí, jako by zastupovali všechny ostatní sekty. Přívrženci se sdružovali pod různými názvy: „Vážní badatelé Bible“, „Studenti Bible“, „Russeliáni“ a ve třicátých letech přijaly název „Svědci Jehovovy“. (Hora: 1995: 156)

Tuto sektu založil Charles Taze Russell (1852 – 1916). Jeho následovníkem byl Josef Franklin Rutherford (1869 – 1942). A třetím velitelem Svědků Jehovových se stal Nathan Homer Knorr (1905 – 1977). Důležitým pojmem, který je se Svědky Jehovovy spojován je „armagedon“. Jedná se o konečnou bitvu, která proběhne mezi dobrem a zlem. Kristus bitvu povede ze svého nebeského trůnu jako Boží vůdce této bitvy. Všední život jednotlivých členů je doprovázen absolutní poslušností a oddaností svým vůdcům. Svědků Jehovovým je znemožněno udržování známostí, partnerství, manželství a přátelství mimo společenství. (Wiebeus: 2006, 88)

Jako nástroj k naprosté oddanosti vůdce využívá publikace – čtrnáctideník Strážná věž a množství knih (Poznání, které vede k věčnému životu), tyto publikace mají pro Svědky Jehovovy platnost Božích příkazů. Jakákoliv pochybnost o těchto publikacích může vést k vyloučení jedince, což je pro něj nejhorší trest, toto odříznutí od skupiny může vyústit až k různým psychickým či sociálním problémům. (charlijen.net, 2004, online cit. 22. května 2012)

5.4.3.1 Mravouka Svědků Jehovových

Je několik důležitých zásad, které jsou pro tuto sektu důležité a ukazují základ jejího myšlení. Patří mezi ně:

- Užívání jména Božího

Jméno Boží je sektou vymáháno s velkým důrazem. Užívají jméno Boží, Jahveh, někdy bývá Svědky Jehovovými nesprávně vyslovováno Jehovah. Toto jméno považují za nejdůležitější. Je důležitější než jméno, které pochází od Ježíše, který učil nazývat Boha – „Otče“. Jedná se o pravého Boha, který se od těch nepravých.

- Požívání a transfúze krve

V tomto tématu se Svědci Jehovovy rozcházejí s křesťanským pojetím. Svědkům Jehovovým není dovoleno požit maso s krví. Dále odmítají transfúzi krve a to za každé situace. Zastávají názor, že raději přijmou jak svoji smrt, tak smrt svých dětí, než aby dovolili transfúzi krve. Podle nich je transfúze dokonce přímo škodlivá. Ve skutečnosti transfúze zachrání mnoho lidských životů, Svědci Jehovovy však svůj postoj nezmění a raději obětují život, což je velice kruté a pro obyčejného člověka nepochopitelné. Můžeme hovořit o krutosti sekty.

- Světské záležitosti

Pro Svědky Jehovovy je zakázáno jakkoli se účastnit „dění našeho světa“. Nesmí vykonávat práci v politice, obchodních organizacích a v životě církví, výjimkou je samozřejmě jejich sekta. S tím souvisí také to, že Svědci Jehovovy odmítají volit. Dále zastávají názor, že nikdo z lidí ani žádná velmoc nemůže zachránit tento svět. On sám se odsoudil ke zkáze. Svět nemůže být zachráněn demokracií, plutokracií ani technokracií. Tento svět tedy nemůže zachránit nic, pouze ten, který ho stvořil. A k tomu také jednou dojde, jako to slíbil. Jak je vidět, nenávisť ke světu je jedním ze základních rysů sekty Svědků Jehovových, čímž je tento postoj vzdálen bibli. Podobný postoj ke světu jako mají Svědci Jehovovy, byl znát u Židů u sekty farizeů. Tento svět považovali za zkažený a snažili se mu stranit a pohrdali lidmi, kteří se zajímali o věci tohoto světa.

- Válka

Svědci Jehovovy odmítají konat vojenskou službu a to ve všech zemích. Toto rozhodnutí odůvodňují některými citáty: „*Každý, kdo sahá po meči, mečem zahyne*“, „*Miluj svého bližního jako sám sebe*“ a další. Pokud si citáty přečteme a zamyslíme se nad nimi, žádný z nich neřeší přímo problém války. Řešení, že odmítají vojenskou službu, není úplně správné. Navíc jako důvod uvádějí pouze „důvody svědomí“ a takto by to mohli řešit všichni lidé. Další důvod, proč odmítají vojenskou činnost, uvedli v jejich časopise Strážní věž – jedná se o to, že příbuzní Svědků Jehovových, kteří se nechtějí dát na jejich víru, přestávají být důležitými. Svědci Jehovovy nejsou povinni se o ně postarat, ztrácejí k nim veškeré závazky. Stejně jako necítí žádné závazky vůči své vlasti nebo vůči společnosti.

- Křesťanské zvyky

Zde se Svědci Jehovovy snaží dokázat to, že katolická církev propadla „d'ábelskému vlivu“. A podle nich dochází k úpadku morálky. A podle nich byla spousta křesťanských zvyků pod vlivem d'ábla převzata z různých pohanských kultů. Jedná se například o hromnice, což je lidové jméno pro svátek Obětování Páně, dále svíčky, jedná se symbol všelidský, a proto se vyskytují skoro ve všech náboženstvích. Podle Svědků Jehovových se hromnice nevyskytují v bibli a svíčky jsou pohanského původu. Většina zvyků, kterým sekta připisuje d'ábelský vliv, přešly do křesťanství ze Starého zákona jako například, posvátná roucha, kadidla, stavění kostelů směrem k východu. (Engelhart: 1992, 42)

Svědkové Jehovovy jsou v dodržování svých pravidel a způsobů velice radikální. Nedovolí žádné porušení, protože vědí, že při porušení nějakého z pravidel by následovalo vyloučení a to by pro ně bylo nepřijatelné a neúnosné. Stojí si za svými názory a věří, že právě jejich názory jsou ty správné. A názory ostatních lidí, kteří nejsou součástí jejich sekty, pohrdají.

Svědky Jehovovy můžeme od ostatních náboženských skupin poznat tak, že jejich hlavním cílem je získávání nových členů a přívrženců, čehož dosahují hlavně osobním kontaktem. Lidi navštěvují bez pozvání a snaží se je přesvědčit, že právě jejich víra je ta správná a pravá. Nenechají se lehce odbýt.

5.4.3.2 Svátky

Svědci Jehovovy přistupují po svém také k některým svátkům. Podle nich nejsou velikonoce biblického původu a ani první křesťané je neslavili. Tyhle myšlenky Svědků Jehovových jsou však mylné. Velikonoce jsou křesťanským svátkem a slavili je už první křesťané. A ze slavení Velikonoc se vyvinula celá křesťanská bohoslužba. Velikonoce můžeme nazvat jako srdce křesťanství. Pokud je Svědci Jehovovi odmítají jejich slavení, sami se vyloučili z křesťanského společenství. Vánoce Svědkové Jehovovi také odmítají, považují je opět za něco d'ábelského. Zastávají názor, že Kristus se narodil kolem 1. října. Jako všechny křesťanské svátky odmítá sekta také svátek Zjevení Páně neboli svátek zvaný Tři Králové připadající na 6. ledna. Podle Svědků Jehovových to nebyli ani králové ani žádní svatí lidé. (Engelhart: 1992, 26)

III. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍLE PRÁCE

Cíly práce je zjistit, jací lidé navštěvují náboženské sekty. Zjistit v jakém jsou lidé věku, zjistit jejich rodinný stav, dále jejich vzdělání, počet dětí, místo odkud pocházejí. Další cíle jsou zaměřeny přímo na náboženské sekty, odkud lidé získali kontakt, jak často skupinu navštěvují, jak se zde cítí a zda své skupině plně věří.

6.1 Metodika práce

Pro provedení výzkumu a sběru dat v rámci výzkumné části byla zvolena metoda, která je nazývána dotazníkové šetření. Tématem bylo „Problémy sekt, náboženské sekty“. Pro analýzu této problematiky bylo využito metody kvantitativní šetření.

Pro tento výzkum bylo nejdůležitější částí vytvořit dotazník. Tento dotazník byl určen pro osoby, které navštěvují a jsou členy náboženských sekt. Dotazníky byly rozdány ve skupině Svědků Jehovových. A vyplnilo jej celkem 70 členů.

Dotazník se skládal celkem z 22 otázek, z toho 20 otázek bylo uzavřených a pouze dvě otázky byly polouzavřené, kde mohla být přesně doplněna odpověď. Prvních 8 otázek je zaměřeno na jedince osobně a dalších 14 otázek je zaměřeno na sektu.

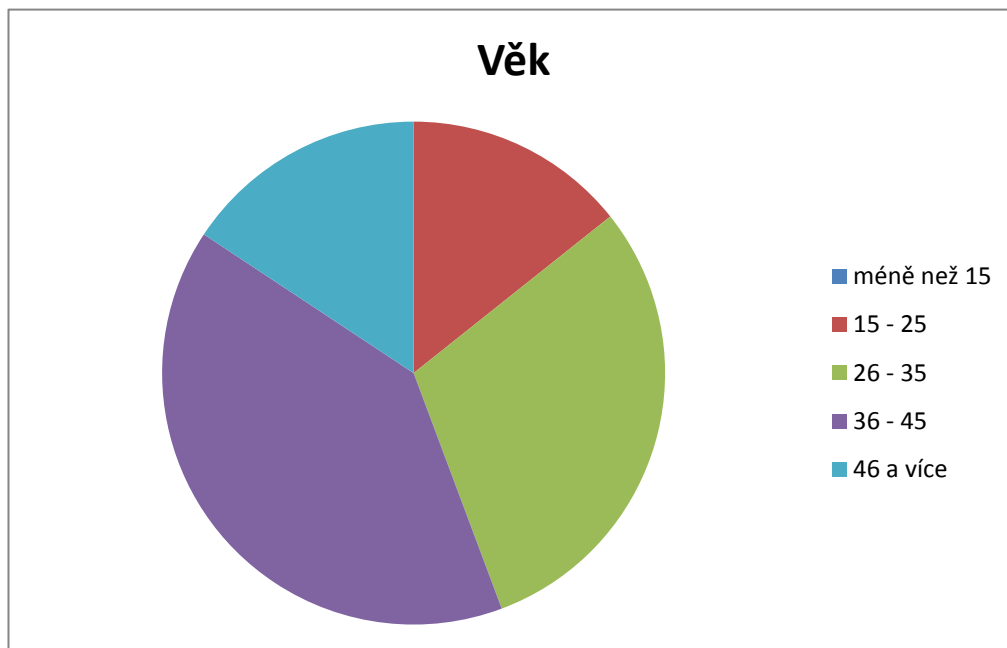
Dotazníkové šetření bylo prováděno od března do května 2012. Převážná část dotazníků byla rozdána v kraji Vysočina, hlavně ve městech Třebíč a Moravské Budějovice. Druhá část dotazníků byla získána po internetu.

Sesbíraná data byla zařazena do databáze. A pomocí základních statistických dat byla dále vyhodnocena. Výsledky znázorněny grafické znázornění pomocí grafů byly dále doplněny tabulkami a vhodným textem.

6.2 Analýza a interpretace dat

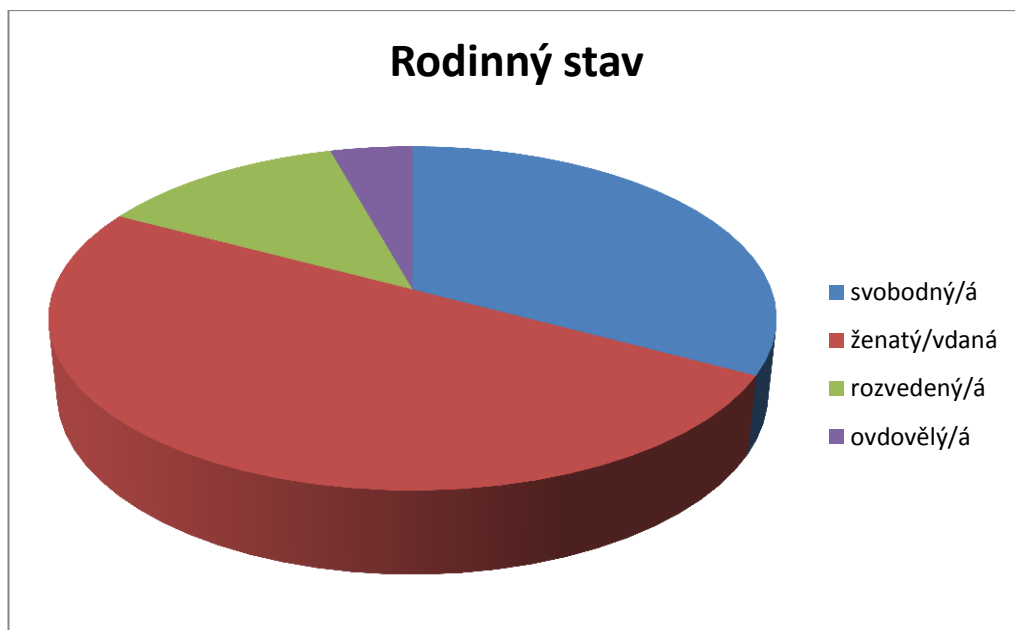
Výzkumné části se zúčastnilo celkem 70 respondentů. Z toho bylo 27 mužů, což činí 38,6 % a 43 žen, což činí 61,4 %. Z čehož 14,3 % spadalo do věkové skupiny od 15 do 25 let, 30% procent do věkové skupiny od 26 do 35 let, 40% spadalo do

věkové skupiny od 36 do 45 let a do poslední skupiny ve věku nad 46 let spadalo 15,7% osob. Věkovou strukturu zkoumaného vzorku zpodobňuje graf č. 1.

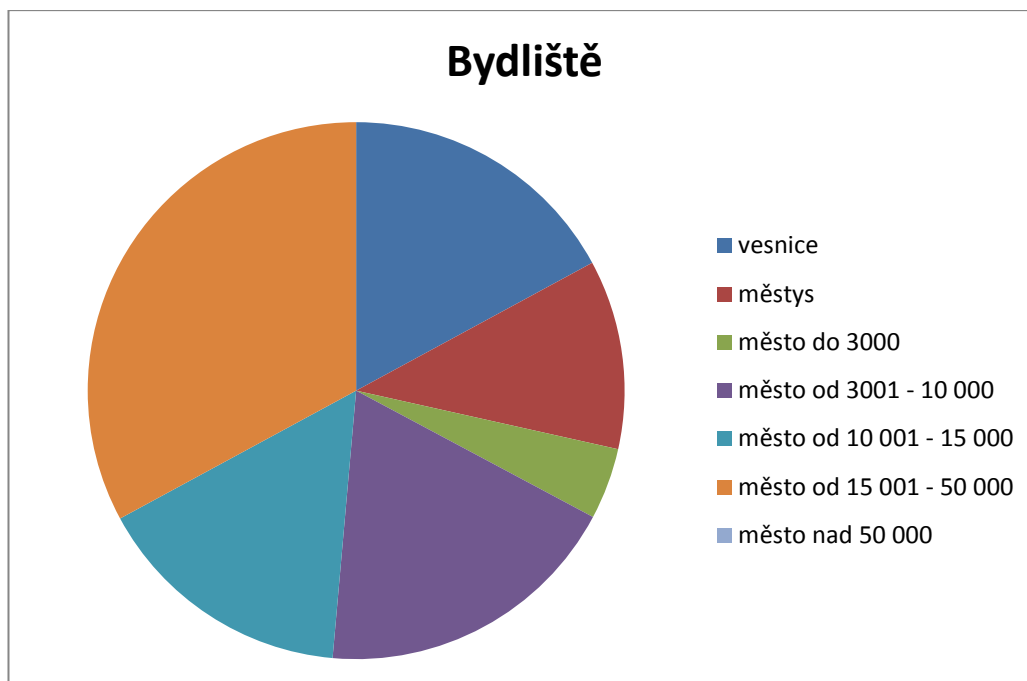

V první části dotazníku se nacházejí otázky, které se týkají samotného jedince. Kromě pohlaví a věku se jedná také o rodinný stav jednotlivých osob. Dále, zda mají dotazovaní děti či nikoliv a pokud mají děti, tak kolik. Celkem 40 respondentů odpovědělo, že mají děti, což činí 58,1 % a zbylých 30 odpovědělo, že děti nemají, což je 41,9 %. Ze 40 respondentů, kteří mají děti je jich 14,3%, co mají jedno dítě, 25,7 % má dvě děti, 11,4 % má tři děti a 5,7 % má více než tři děti.

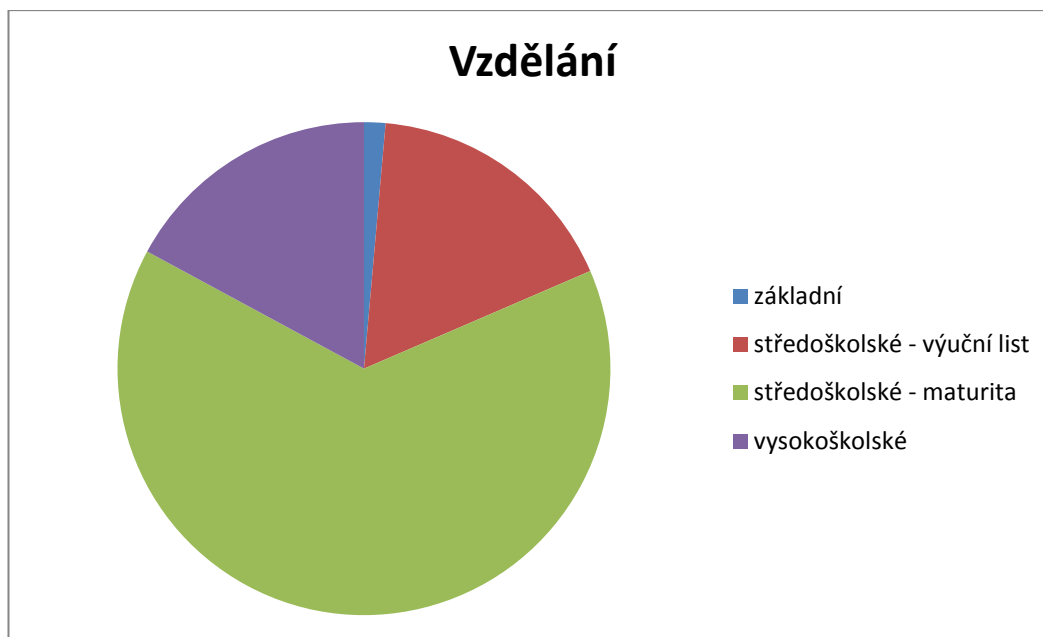
Další otázka týkající se rodinného stavu měla zjistit, zda ve skupině převažují svobodní či vdaní (ženatí) jedinci. Tato skutečnost může mít na členství ve skupině vliv, protože, jednotlivci v těžkých životních situacích jsou snadněji ovlivnitelní a lehko podlehnou vlivným osobám, které jsou členy náboženských sekt. Proto se členy často stávají například rozvedené ženy, které zůstali sami se svými dětmi. Na otázku: „*Jaký je váš rodinný stav?*“, odpovědělo 32,9 %, že jsou svobodní, 50 % dotazovaných jedinců odpovědělo, že jsou buď vdaní nebo ženatí, dalších 12,9 % respondentů odpovědělo, že jsou rozvedení a 4,3 % dotazovaných jsou ovdovělí. Rodinný stav je graficky znázorněn na grafu č. 2.

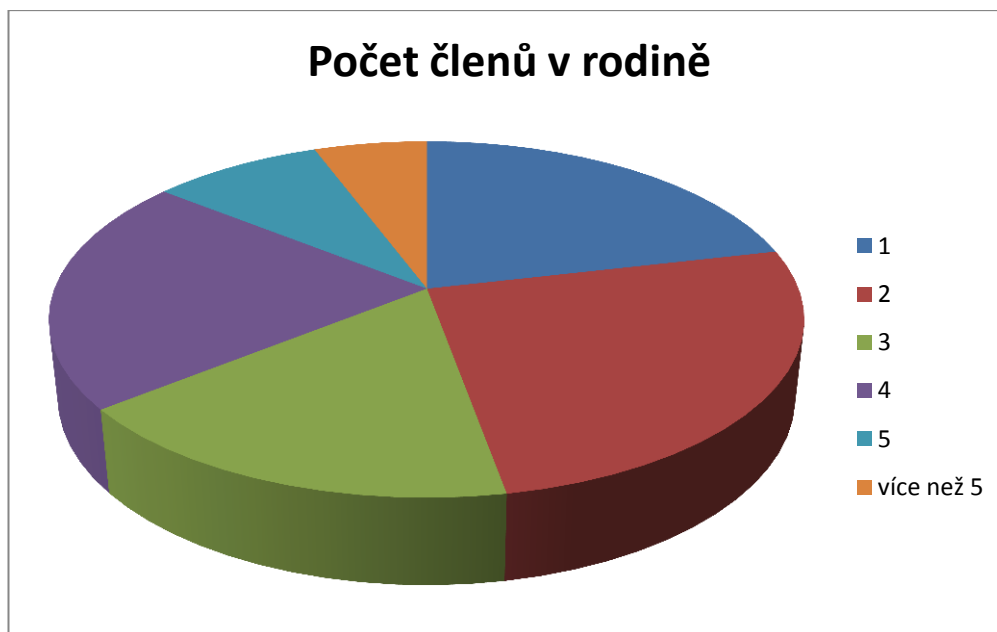
V další otázka se zabývala tím, kde jednotliví respondenti bydlí. Respektive, jak je místo bydliště velké. Zda se jedná o vesnici, městys či město a města byla dále rozdělena na pět jednotlivých odpovědí podle své velikosti. Ze 70 dotazovaných bydlí 12 na vesnici, což činí 17,1 %, dále v městysi bydlí celkem 8 dotazovaných a to je 11,4 %, ve městě do 3000 obyvatel bydlí pouze 3 dotazovaní a jedná se pouze o 4,3 %, ve městě do 10 000 obyvatel, tedy o velikosti od 3001 do 10 000 bydlí 13 dotazovaných a to činí 18,6 %, ve městě do 15 000 obyvatel, jehož velikost je tedy od 10 001 do 15 000 bydlí 11 dotazovaných, což je 15,7 % z celkového počtu dotazovaných, ve městě do 50 000 obyvatel, tedy o velikosti od 15 001 do 50 000 bydlí 23 dotazovaných, což je 32,9 %. A v městě o velikosti nad 50 000 obyvatel nebydlí nikdo z dotazovaných. Více jak dvě třetiny dotazovaných bydlí ve městě. A z toho téměř jedna polovina bydlí ve městě, jehož velikost je do 50 000 obyvatel (15 001 – 50 000). Bydliště jednotlivých respondentů je graficky znázorněno na grafu č. 3.

Další otázka zněla: „*Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?*“ tato otázka měla zjistit, zda většina členů náboženské sekty dosahuje vyššího či nižšího stupně vzdělání. Je všeobecně známo, že většina věřících dosahuje nižšího stupně vzdělání než nevěřící. Většina lidí, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání, jsou nevěřící. Dotazovaní měli na otázku týkající se nejvyššího dosaženého vzdělání možnost výběru ze čtyř odpovědí. První možná odpověď byla, že dotazovaný dosáhl jen základního vzdělání. Tuto odpověď zvolila pouze jedna osoba, což činí jen 1,4 % ze všech dotazovaných. Další možnou odpovědí bylo středoškolské vzdělání – výuční list. Odpověď byla označena 12 dotazovanými a to tvoří 17,1 %. Třetí možnou odpovědí bylo středoškolské vzdělání – maturita. Tuto odpověď označilo více jak dvě třetiny dotazovaných, procentuálně se jedná o 64,3 %. A poslední možnou odpovědí bylo vysokoškolské vzdělání, což označilo 12 osob stejně jako u druhé odpovědi (středoškolské vzdělání – výuční list) a jedná se tedy také o 17,1 %. Vzdělanost jednotlivých dotazovaných je graficky znázorněna na grafu č. 4.

Další otázka se odvíjela a souvisela s třemi předchozími otázkami a to s rodinným stavem, s tím, zda mají dotazovaní děti a pokud ano tak kolik dětí mají. Tato otázka zní: „*Kolik členů má vaše rodina?*“ Většina z 32,9% svobodných odpovídala, že žije sama, jejich rodina má tedy pouze jednoho člena, další z nich žijí se svým partnerem, ale nejsou sezdáni. A dále se počet odvíjí od toho, kolik má rodina dětí, zda jedno, dvě, tři či více. A zda je či není dotazovaný rozveden. Při odpovědi na tuto otázku si dotazovaný mohl vybrat ze šesti možných odpovědí. První odpověď, která zněla, že rodina má pouze jednoho člena si vybrala asi 1/5 a to je 21,4%. Odpověď, že rodina má dva členy si vybralo 18 dotazujících, což činí 25,7 %. Další odpověď a to rodinu skládající se ze třech členů si vybralo 12 dotazujících a to je 17,1%. Další možná odpověď byla rodina skládající se ze čtyř členů, tuto odpověď si vybralo 15 dotazujících a to činí 21,4 %, předposlední odpověď, rodina skládající se z pěti členů si vybralo 6 dotazujících a jedná se pouze o 8,6% a odpověď poslední, rodina, která čítá více než pět členů, si vybralo nejméně dotazovaných a to pouze 4, což je pouze 1,4 %. Grafické znázornění počtu členů v rodině je vidět na grafu č. 5.

Další otázka zněla: „*Jak jste dostali kontakt na vaši náboženskou skupinu?*“ Na odpovědích na tuto otázku bylo zajímavé, že se shodovaly. A z pěti možných odpovědí, které zněly – rodina, kamarád, známý, televize, internet, rozhlas si všichni dotazovaní vybrali pouze dvě možné odpovědi. A to, že kontakt na svoji skupinu dostali od rodiny nebo od svého kamaráda či známého. První odpověď, tedy kontakt získaný od rodiny zvolilo 39 dotazovaných, což je 55,7% a druhou odpověď, tedy kontakt získaný od kamaráda či známého zvolilo 31 dotazovaných a to činí 44,3%.

Další otázka se týkala toho, jak dlouho členové skupinu navštěvují, zde byly dotazovanými zvoleny všechny možné odpovědi, ale více jak 60% navštěvuje skupinu 7 a více let. Méně jak jeden rok navštěvuje skupinu pouze 1,4 %, jeden až dva roky navštěvuje skupinu 7,1 %, tři až čtyři roky navštěvuje skupinu 8,6 %, pět až šest let navštěvuje skupinu 12,9 %, sedm až osm let navštěvuje skupinu 35,7% a více jak devět let navštěvuje skupinu 34,3 %. Graficky znázorněnou délku návštěvnosti ukazuje graf č. 6.

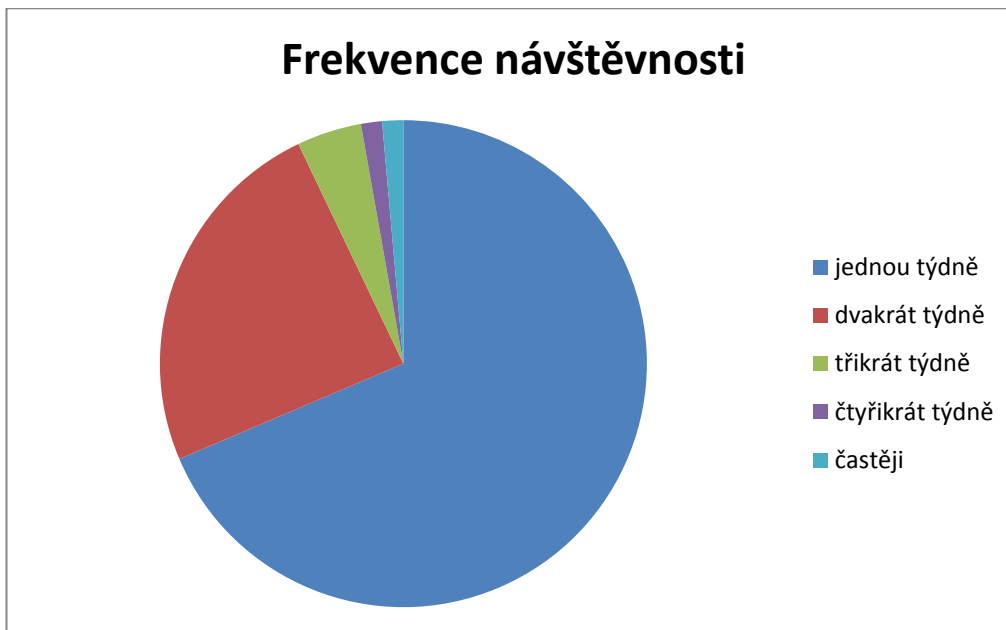

Na následující otázku odpovídali pouze ti, kteří na začátku dotazníku odpověděli, že jsou zadaní. Otázka zněla: *Pokud jste zadaní, je součástí vaší skupiny také váš partner?* Celkem 42 dotazovaných odpovědělo na tuto otázku ano, což znamená, že jejich partner je také členem. Jedná se o 60 % z dotazovaných, kteří mají partnera a 82,4 % ze všech 70 dotazovaných. 9 dotazovaných odpovědělo, že jejich partner není členem, jedná se o 12,9 % z dotazovaných, kteří mají partnera a 17,6 % ze všech dotazovaných.

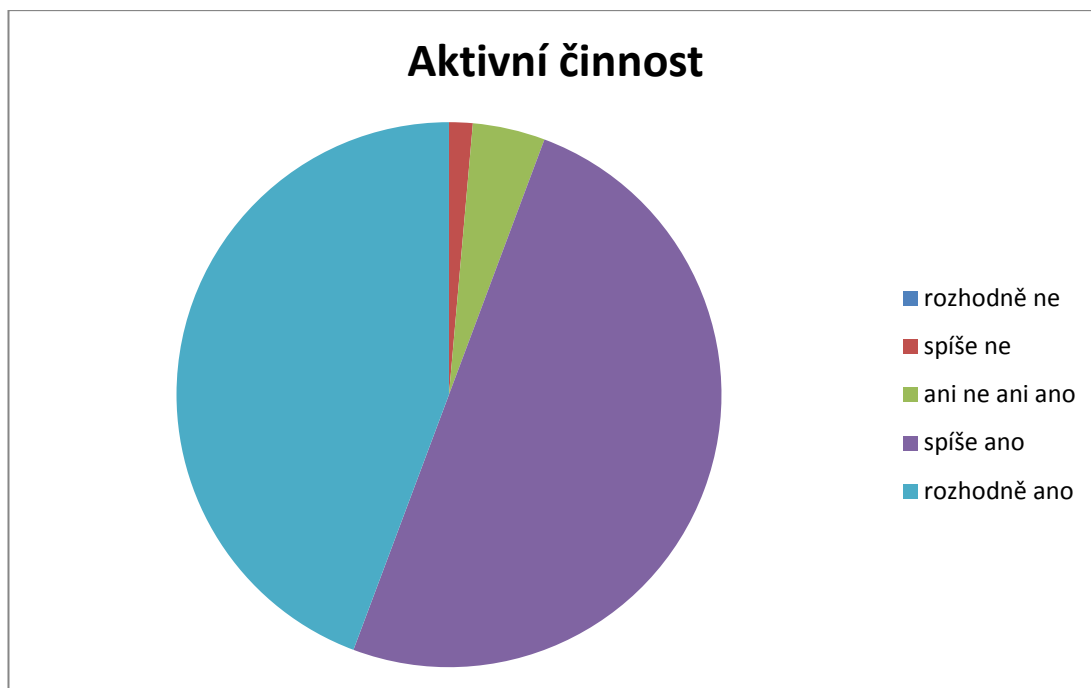
Další otázka se týkala členství dětí. Opět odkazovala na otázku ze začátku dotazníku, zda mají, či nemají dotazovaní dítě. A zněla: *Pokud máte dítě, je také členem vaší náboženské skupiny?* Celkem 30 dotazovaných odpovědělo, že jejich dítě je součástí, to činí 42,9 % z dotazovaných, kteří mají děti a 76,9 % ze všech 70 dotazovaných. Dalších 9 odpovědělo, že jejich dítě není členem, což je 12,9% z těch, kteří mají děti a 23,1 % ze všech dotazovaných.

Další otázka se týkala frekvence návštěv. Přesně zněla: *Jak často navštěvujete vaši náboženskou skupinu?* Bylo označeno všech pět možných odpovědí, ale převážná část dotazovaných, jedná se asi o 90 %, kteří navštěvují svoji skupinu jednou nebo dvakrát týdně. Zbýlých asi 10 % navštěvuje skupinu častěji. Přesně 68,6 % navštěvuje skupinu pouze jednou týdně, 24,3% navštěvuje skupinu dvakrát týdně, 4,3 % navštěvují skupinu třikrát týdně a pouze 1,4 % navštěvuje skupinu čtyřikrát

týdně, stejně jako u odpovědi častěji, což označilo také pouze 1,4%. Frekvence návštěvnosti členů je znázorněna v grafu č. 7.

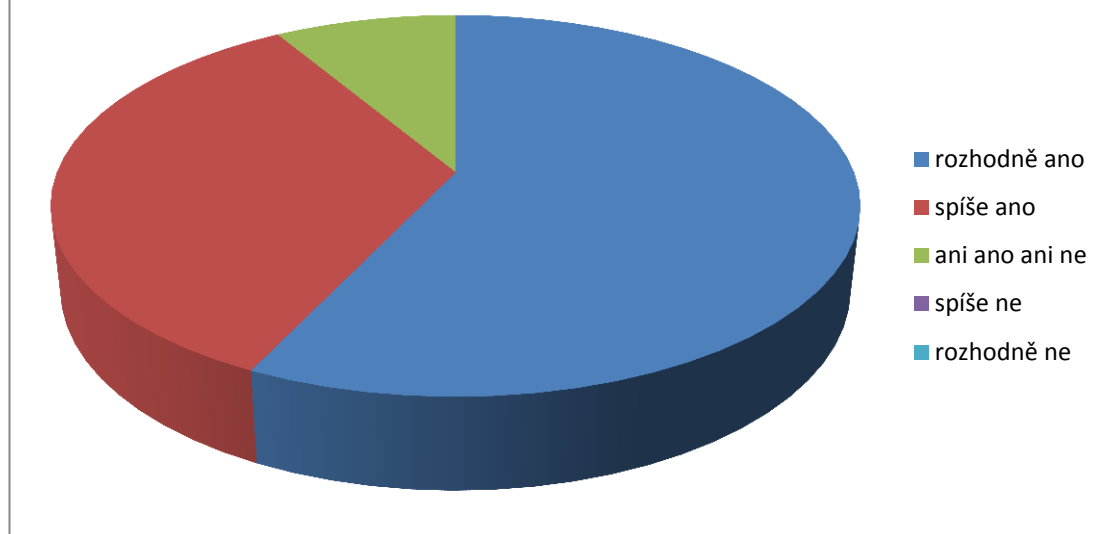

Další otázka se týkala toho, zda se členové aktivně zapojují do činnosti jejich náboženské skupiny. Přes 90 % respondentů odpovědělo kladně, tedy že se zapojují do činnosti své skupiny a pouze asi 6% se do činnosti skupiny aktivně nezapojuje. Odpověď, že se do činnosti rozhodně aktivně nezapojují, ne zvolil žádný z respondentů. Další odpověď byla, že se do činnosti skupiny aktivně spíše nezapojují, což označilo 1,4 % respondentů. Další odpověď, že se ani nezapojují ani zapojují, zvolilo 4,3 % respondentů, odpověď, že se do činnosti spíše zapojují, označilo 50 % respondentů a odpověď, že se do činnosti rozhodně aktivně zapojují, zvolilo 44,3 % respondentů. Aktivní činnost členů je graficky znázorněna v grafu č. 8.

Další otázka se zjišťovala, zda je prostředí náboženské skupiny pro její členy příjemnější než prostředí mimo ni, tedy prostředí ve společnosti lidí, kteří nejsou součástí jejich náboženské skupiny. Pro tuto otázku nikdo z respondentů nezvolil zápornou odpověď, že by pro něj prostředí skupiny nebylo příjemnější než prostředí mimo ni. Pouze 8,6 % označilo odpověď ani ano ani. K této otázce se tedy staví neutrálně a prostředí skupiny i mimo ni je jim stejně příjemné či nepříjemné. Dalších 34,3 % respondentů označilo odpověď, že je jim prostředí skupiny spíše příjemnější. A 57,1 % respondentů se cítí příjemněji ve společnosti své náboženské skupiny. Příjemnost prostředí pro členy náboženských skupin je graficky znázorněna v grafu č. 9.

Prostředí náboženské skupiny

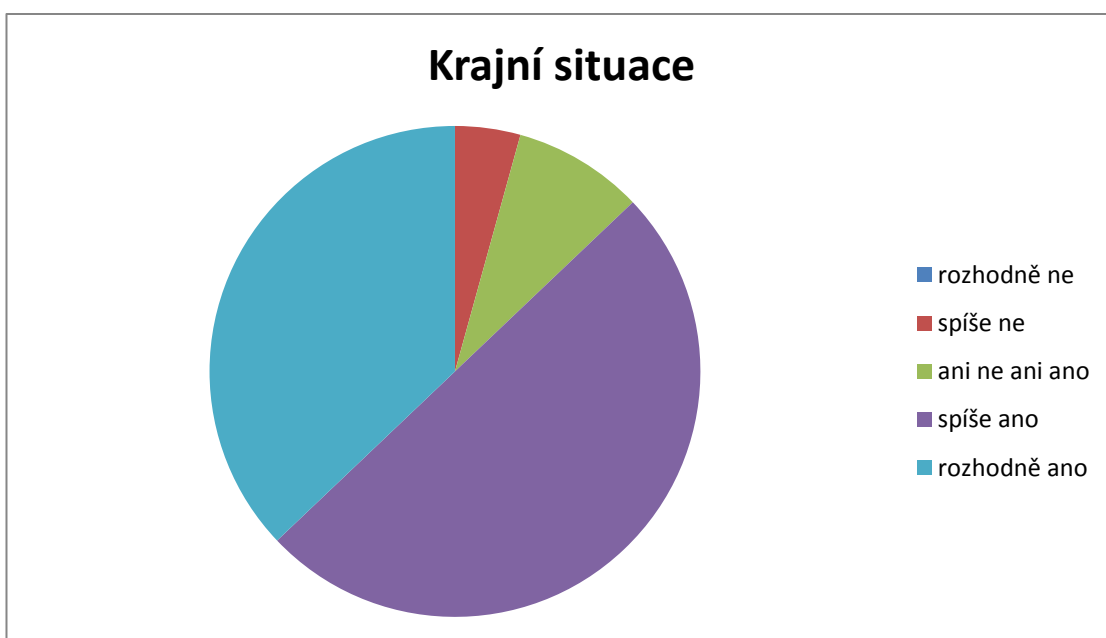

Další zněla: „*Kolik členů se ve vaší skupině schází?*“ odpovědi na tuto otázku byly téměř jednoznačné. Z pěti možných odpovědí byly označeny pouze tři z nich a z toho jednu označil pouze jeden z respondentů, což činilo pouze 1,4 % a jednalo se o odpověď, že skupina má 11 – 20 členů. Odpověď 31 – 40 členů označilo 11 respondentů, což je 15,7 % a odpověď více než 40 členů označilo 58 respondentů, co činí 82,9 %. Odpovědi 0 – 10 členů, 20 – 30 členů neoznačil žádný z respondentů.

Následovala otázka: „*Jsou součástí vaší skupiny vám nadřizení členové?*“ Myšleno v závislosti na hierarchii dané skupiny. Odpověď ano zvolilo 38,6 % dotazujících a zbývajících 61,4 % zvolilo odpověď ne.

Další dvě otázky úzce navazují na otázku, která se zabývala tím, zda je prostředí skupiny pro její členy příjemnější. První z nich je otázka, která zjišťuje, jestli jsou členové skupiny zároveň jejich kamarády. Na tuto otázku všech 70 respondentů odpovědělo ano. Všichni respondenti tedy považují ostatní členy své náboženské skupiny za své kamarády. Druhá z nich se ptá na nejlepšího přítele a to zda je součástí jejich náboženské skupiny. Zde už odpovědi nebyly tak jednoznačné jako v předešlé otázce. 54,3 % odpovědělo, že je jejich nejlepší přítel také členem náboženské skupiny a 45,7 % má svého přítele mimo náboženskou skupinu, jejímž je členem.

Následující otázka zněla: „*Věříte vaší skupině natolik, že se na ni obrátíte i v krajní životní situaci?*“ Žádný z respondentů neoznačil odpověď, že se rozhodně v krajní situaci na svoji skupinu neobráti, pouze 3 respondenti, což je 4,3 % odpověděli záporně, tedy spíše se na svoji skupinu v krajní životní situaci neobráti. Dalších 6 respondentů odpovědělo ani ano ani ne, což je 8,6 %. Nejvíce respondentů zvolilo možnost, že se na svoji náboženskou skupinu v krajní životní situaci spíše obrátí a jedná se o 35, to činí rovných 50 %. A 26 respondentů a to je 37,1 % si vybralo odpověď, že se na svoji náboženskou skupinu v krajní životní situaci rozhodně obrátí. Zda se členové obrátí či neobráti v krajní životní situaci na svoji náboženskou skupinu je graficky znázorněno v grafu č. 10.

Poslední dvě otázky jsou spolu propojeny. První otázka se ptá, zda se respondenti snaží získávat nové členy do svých náboženských skupin. 54,3 % z nich odpovědělo, že ano. A zbývajících 45,7 % odpovědělo, že se nesnaží získávat nové členy. Na další otázku odpovídali pouze ti z respondentů, kteří na předchozí otázku odpověděli ano. Poslední otázka zněla: „*Pokud získáváte nové členy, jak?*“ Pouze jeden z respondentů, což činí 1,4 % z respondentů, kteří na předchozí otázku odpověděli ano a 2,6% ze všech 70 respondentů, odpověděl, že nové členy získává pomocí internetu. Zbývajících 37 respondentů, to je 52,8 % a 97,3 % ze všech

respondentů. Další odpovědi, které byly televize, časopisy nebo jinak, neoznačil nikdo z dotazovaných.

7 SHRUTÍ VÝLEDKŮ VÝZKUMU

V získaném vzorku převažuje členství žen nad muži. Většina členů je staršího věku tedy od 36 let výše. S věkem souvisí také to, že většina členů je zadaná – vdaná, ženatý a to 50 %, svobodných je asi 33 %. Pokud mají členové partnera, ve většině případů bývá také součástí náboženské skupiny.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že stejně tak to je i u dětí jednotlivých členů, které jsou také členy náboženských skupin a to z 80 %. Z toho může vyplývat, že se partneři mohli potkat právě v náboženské skupině nebo se jeden z partnerů musel tomu druhému podřídit. A děti jsou už od malička svými rodiči vedeny ke stejné víře. Možnost jejich rozhodnutí není téměř žádná, protože jsou příliš malí. K odtržení od víry může dojít až ve starším věku, kdy o sobě dítě může rozhodovat samo.

Z výzkumu dále vyplývá, že většina členů získala kontakt na danou náboženskou skupinu od rodiny nebo svých kamarádů a blízkých. Proto je logické, že většina členů má ve skupině své kamarády, někteří z nich i ty nejlepší a prostředí jejich náboženské skupiny je jim příjemnější než okolní svět mimo náboženskou skupinu. Své náboženské skupině tedy věří a většina jejich členů je ochotna se na ni obrátit a důvěřovat jí i ve své krajní životní situaci. A většina členů se snaží se skupinou spolupracovat a aktivně se zapojovat do její činnosti, kam patří také získávání nových členů. Získávat nové členy se snaží přes 50 % respondentů a to hlavně díky osobnímu kontaktu, což je nejpoužívanější způsob, který dosahuje téměř 100 %.

Většina členů náboženských skupin bydlí ve městě, což je přisuzováno hlavně informovanosti a věku obyvatel. Ve městě mají lidé o sektách více informací a jsou mladší. Lidé na vesnicích o problematice sekt nemají tolik informací.

IV. ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se pokusila vysvětlit základní pojmy a definice týkající se problematiky náboženských sekt. Problematika náboženských sekt je velmi široká a obsah bakalářské práce je omezen, proto se nejedná o podrobnou analýzu nebo popis daného problému, ale spíše o jakýsi náhled na danou problematiku.

Úvodní část bakalářské práce byla věnována definici pojmu sekta, v této části jsem zjistila, že definicí existuje hned několik. Definice jsou od různých autorů, kteří se zabývají problematikou sekt, ale jejich podstata je vždy stejná.

Další kapitola se zabývala rozdělením sekt. Setkáváme se zde s několika různými děleními sekt. Jejich dělení není jednoznačné. Může docházet k problému zařazení dané sekty do určité skupiny. Jednotlivé sekty se mohou překrývat, hranice mezi nimi není pevně stanovena.

Kapitola základní rysy sekt je výčtem těch nejzákladnějších rysů, které jsou typické pro sekty. Podle těchto rysů můžeme hned poznat, zda vůbec mluvíme o sektě či nikoli. Mezi ty nejhlavnější rysy patří izolovanost. Což znamená, že se sekta distancuje od okolního světa. Tito lidé se k okolnímu světu staví spíše kriticky. Tento znak nám potvrdilo tak kvantitativní šetření, kde převážná část respondentů odpověděla, že je jí prostředí její náboženské skupiny příjemnější než prostředí mimo tuto skupinu. Většina respondentů také souhlasila s tím, že mají ve své náboženské skupině své přátele, často také děti a partnery.

Další kapitola se zabývá systémem hierarchie sekty. V této hierarchii stojí nejvýše vůdce. Je to člověk velice charismatický a osobitý, jehož výhodou je to, že si na svou stranu dokáže získávat nové lidi. Jeho důležitou vlastností je komunikativnost. Guru neboli vůdce musí vystupovat nenápadně a členy sekty ovládá, aniž by si toho všimli, protože přes 60 % respondentů odpovědělo, že součástí jejich skupiny jim není nadřizený člen (v závislosti na hierarchii).

Kapitola charakteristika hlavních sekt popisuje jednotlivé sekty, které jsou rozděleny do jednotlivých skupin podle P. Remeše. Do podkapitoly hnutí vycházející z okultismus a magie patří New Age a Satanismus, do podkapitoly sekty vycházející

z náboženství Východu, kam se řadí hnutí Háre Kršna, hnutí Bahá' í víra a transcendentální meditace, do podkapitoly sekty, které vycházejí z psychotherapeutických koncepcí se řadí Scientologická církev. A poslední podkapitolou jsou sekty, které vycházejí z křesťanství, sem patří hnutí Rodina, Svědci Jehovovi a Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů neboli takzvaní Mormoni.

Druhá část bakalářské práce byla část praktická. Součástí této části byl empirický výzkum, který byl proveden pomocí dotazníkového šetření. Toho šetření se zúčastnilo celkem 70 respondentů, kteří odpovídali na 22 otázek. Z celkového počtu respondentů bylo 43 žen a 27 mužů, z těchto čísel však nemůžeme vyvozovat závěry, že členy sekt bývají častěji ženy, protože zkoumaný vzorek na to je příliš malý. První část otázek byla zaměřena na osobní otázky a další část byla zaměřena na informace týkající se sekt.

V dotazníkovém šetření byly potvrzeny některé teoretické znalosti, se kterými jsme se setkali v první části. Jak už bylo výše zmíněno, jedná se hlavně o znalosti základních rysů sekt, vůdce (gurua), prostředí náboženských sekt.

V. SEZNAM LITERATURY INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

Abgrall 1999; Abgrall, J.: *Mechanismus sekt.* Karolinum, Praha, 1999.

Engelhart1992; Engelhart, V.: *Kdo jsou Svědci Jehovovi?*. Matice cyrilometodějská, Olomouc, 1992.

Hora 1995; Hora, L.: *Problematika tzv. alternativní religiozity a jejího podílu na formování životní orientace mládeže.* Karolinum, Praha, 1995.

Moyano 2011; Moyano, A.: *Sekty skrytá hrozba současnosti.* Alpress, Frýdek – Místek, 2011.

Petračková a Kraus 1998; Petračková, V. a Kraus, J.: *Slovník cizích slov.* Academia, Praha, 1998.

Štampach 2010; Štampach, I.: *Na nových stezkách ducha – přehled a analýza současné religiozity.* Vyšehrad, Praha, 2010.

Tůma 2011; Tůma, J.: *Sociální práce a nová náboženská hnutí.* L. Marek, Brno, 2011.

Wiebeus 2006; Wiebeus H.: *Sekty a lovci duší – lexikon náboženských sekt a ezoteriky.* NAVA, Plzeň, 2006.

Online zdroje

Charlijen.net, čl. PhDr Zdeněk Vojtíšek, 2004, [online], cit. 12. února 2012. Dostupné z: http://charlijen.net/wp-content/uploads/N%C3%A1bo%C5%BEenstv%C3%AD_a_sekty_v_%C4%8CR.pdf

Bahai.cz, 2012, [online], cit. 15. května 2012. Dostupné z: http://www.bahai.cz/seznamte_se/byt-bahai/

cjkspd.blogspot.cz, 2010, [online], cit. 20. května 2012. Dostupné z: <http://cjkspd.blogspot.cz/2010/10/zakladni-informace.html>

VI. SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Věk

Graf 2: Rodinný stav

Graf3: Bydliště

Graf 4: vzdělání

Graf 5: Počet členů v rodině

Graf 6: Délka návštěvnosti

Graf 7: Frekvence návštěvnosti

Graf 8: Aktivní činnost

Graf 9: Prostředí náboženské skupiny

VII. PŘÍLOHA

DOTAZNÍK

Tento dotazník je součástí mé bakalářské práce, jsem studentkou 3. ročníku pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Dotazník je anonymní, proto nepište své jméno a jiné osobní údaje. Tím Vás prosím o upřímné a pravdivé vyplnění otázek dotazníku. Zvolenou odpověď označte x. Pokud chcete svoji původní odpověď změnit, novou odpověď označte x a zakroužkujte. V místě, kde jste žádáni o upřesnění, doplňte psaný text.

1. Jste muž nebo žena?

- Muž
- Žena

2. Kolik je Vám let?

- méně než 15
- 15 – 25
- 26 – 35
- 36 – 45
- 46 a více

3. Jaký je váš rodinný stav?

- Svobodný/á
- Ženatý/vdaná
- Rozvedený/á
- Ovdovělý/á

4. Máte děti?

- Ano
- Ne

5. Pokud máte děti, kolik? Pokud ne, neodpovídáte.

- 1
- 2
- 3
- Více než 3

6. Kde bydlíte?

- Vesnice
- Městys
- Město do 3000 obyvatel
- Město od 3001 do 10 000obyvatel

- Město od 10 001 do 15 000 obyvatel
- Město od 15 001 do 50 000 obyvatel
- Město s více než 50 000 obyvateli

7. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Středoškolské – výuční list
- Středoškolské – maturita
- Vysokoškolské

8. Kolik členů má vaše rodina?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- více

9. Jak jste dostali kontakt na vaši náboženskou skupinu?

- Rodina
- Kamarád, známí
- Televize
- Internet
- Rádio
- Jinak – jak?

10. Jak dlouho skupinu navštěvujete?

- Méně než rok
- 1 - 2 roky
- 3 - 4 roky
- 5 - 6 roky
- 7 - 8 let
- 9 a více

11. Pokud jste zadaní, je součástí vaší skupiny také váš partner?

- Ano
- Ne

12. Pokud máte děti, jsou také součástí vaší skupiny?

- Ano
- Ne

13. Jak často navštěvujete vaši skupinu?

- jednou týdně

- dvakrát týdně
- třikrát týdně
- čtyřikrát týdně
- víckrát

14. Zapojujete se aktivně do činnosti vaší skupiny?

- Rozhodně ne
- Spíše ne
- Ani ne ani ano
- Spíše ano
- Rozhodně ano

15. Je pro vás prostředí vaší skupiny příjemnější než prostředí mimo ni?

- Rozhodně ne
- Spíše ne
- Ani ne ani ano
- Spíše ano
- Rozhodně ano

16. Kolik členů se ve vaší skupině schází?

- 0 – 10
- 11 – 20
- 21 – 30
- 31 – 40
- 41 a více

17. Jsou součástí vaší skupiny vám nadřizení členové?

- Ano
- Ne

18. Jsou členové vaší skupiny zároveň vaši přátelé?

- Ano
- Ne

19. Máte ve skupině svého nejlepšího přítele?

- Ano
- Ne

20. Věříte vaší skupině natolik, že se na ni obrátíte i v krajní životní situaci?

- Rozhodně ne
- Spíše ne
- Ani ano ani ne
- Spíše ano

Rozhodně ano

21. Snažíte se získávat nové členy do vaší skupiny?

Ano

Ne

22. Pokud získáváte nové členy, jak?

internet

televize

časopisy

osobní kontakt

jinak – jak?

Děkuji za vyplnění.

